

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО – ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Охотнікова О.М.,

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри конституційного та адміністративного права
Київського національного економічного університету
імені В. Гетьмана;*

Маланчук В.,

*магістр Київського національного
економічного університету
імені В. Гетьмана*

В статті йдеться про необхідність створення дієвої інвестиційно–інноваційної політики України, що є особливо актуальним в умовах сучасної фінансової кризи. Розглядаються питання розробки відповідної стратегії проведення та реалізації нової державної інвестиційно–інноваційної політики. Стаття містить пропозиції щодо належного правового забезпечення в цій сфері, зокрема, вказівку на необхідність прийняття Інноваційного кодексу України.

Ключові слова: інвестиційно–інноваційна політика, інвестиції, інновації, світова фінансова криза, Інноваційний кодекс України.

В статье идет речь о необходимости создания действенной инвестиционно–инновационной политики Украины, что особенно актуально в условиях современного финансового кризиса. Рассматриваются вопросы разработки соответствующей стратегии проведения и реализации новой государственной инвестиционно–инновационной политики. Статья содержит предложения относительно должного правового обеспечения в этой сфере, в частности, указание на необходимость принятия Инновационного кодекса Украины.

Ключевые слова: инвестиционно–инновационная политика, инвестиции, инновации, мировой финансовый кризис, Инновационный кодекс Украины.

Annotation: Speech goes in the article about the necessity of creation of effective investment–innovative policy of Ukraine which is especially actual in the conditions of modern financial crisis. The questions of development of the proper strategy of leadthrough and realization new state investment–innovative policy are examined. The article contains suggestions in relation to the due of the legal providing in this sphere, in particular, pointing on the necessity of acceptance of the Innovative code of Ukraine.

Key words: investment–innovative policy, investments, innovations, world financial crisis, the Innovative code of Ukraine.

На сьогодні успіх України в практичній реалізації курсу, спрямованого на інтеграцію у Європейське співтовариство, в значній мірі залежить від підвищення рівня національної економіки. Саме тому, нагальними завданнями для органів державної влади повинні стати чітке формування й реалізація дієвої та раціональної інвестиційно–інноваційної політики країни, а також формування стратегій антикризового державного управління в різних ланках влади, які будуть спрямовані на створення сприятливих організаційно–правових та економічних умов для інвестицій в інноваційну сферу.

Останніми роками науковців цікавлять питання науково–методичних основ формування й реалізації інвестиційно–інноваційної політики та механізму державного регулювання у зазначеній сфері, які досліджуються у роботах Г.Атаманчука, Дж.Бейлі, І.Бланка, В.Бодрова, О.Гаврилюка, А.Гальчинського, О.Гелбрейта, Б.Губського, Дж.Даннінга, С.Дзюбика, Б.Кваснюка, Дж.Коммонса, Е. Короткова, Д.Лук'яненко, Ю.Макогона, В.Новицького, В.Паламарчук, І.Пилипе-

нко, А.Поручник, Д.Рікардо, І.Розпутенко, А.Ругмана, В.Савчук, А.Сміта, Н.Татаренко, А.Тоффлера, Е.Уткіна Є.Хлобистова, С.Чейза, І.Шарпа, Г.Швиданенко, А.Шпітгофа та інших. Особливо в умовах сучасної фінансової кризи на необхідності формування чіткої державної інвестиційно–інноваційної політики наголошують зарубіжні та вітчизняні вчені, такі як Н. Дороніна, Дж.Коммонс, Н. Миронова, Е. Уткін [5, 105].

Слід зазначити, що термін «інвестиційно–інноваційна політика» почав застосовуватися в державних та бізнесових колах країни відносно недавно та набув особливого значення в останні роки, коли влада шукає нових методів та інструментів щодо реалізації управлінських рішень, але незважаючи на це, все ще залишається нагальна потреба в дієвих кроках та ініціативах органів державної влади.

У зв'язку з цим слід вказати на необхідність впровадження стратегії антикризового управління. Незважаючи на те, що стратегія кожної держави є унікальною за своєю природою, а процес її формування та прийняття буде постійно ускладнюватись особливостями ситуації, можна відокремити деякі загальні вимо-

ги до діяльності органів державної влади щодо зазначеного процесу, які полягають у наступному: ситуаційна виправданість розробки, прийняття та реалізації відповідної стратегії, яка сприяє вирішенню проблем, запобігає їх загостренню; існування чіткої уяви про алгоритм її реалізації, а саме мету дії, завдання, порядок їх виконання, можливості вчасно внести необхідні організаційні зміни в систему, орієнтуючись при цьому на досягнення кінцевої мети. Отже, в Україні потрібно сформулювати та запровадити відповідну стратегію антикризового управління, враховуючи при цьому всі особливості економічного стану, політичної ситуації та потенційні можливості в зазначеній сфері.

Таким чином, всі органи державного управління повинні виконувати відповідні функції та дії, що пов'язані з адміністративно-правовими, політичними, ідеологічними, науково-технічними та фінансовими аспектами в процесі реалізації інвестиційно-інноваційної політики більш відповідально, особливо в умовах світової фінансової кризи.

Вважаємо доцільним відмітити, що одним із головних інструментів державного регулювання інвестиційно-інноваційної сфери також є запровадження амортизаційної політики, де визначення оптимальних норм і видів амортизації – одне з найважливіших завдань державних органів. Занадто великі амортизаційні відрахування зменшують податкову базу й, відповідно, податкові надходження у бюджет, проте сприяють росту інвестицій та інновацій, а занадто маленькі амортизаційні відрахування навпаки, з одного боку, збільшують податкову базу, але не сприяють вкладенню інвестицій і активізації інноваційних процесів [5, 106]. Тому саме зараз, коли в країні вирує світова фінансова криза, на наш погляд, конче потрібно сформулювати та ефективно впровадити обґрунтовану та виважену амортизаційну політику, яка, в свою чергу, зможе збільшити не тільки надходження додаткових коштів у державний бюджет, а й стимулюватиме вкладення інвестицій в інноваційну сферу, що забезпечить ріст національної економіки в цілому.

На нашу думку, до факторів, що негативно впливають на успішність реалізації інвестиційно-інноваційної політики України, відносяться: негнучкий підхід влади до вирішення економічних проблем, відсутність сучасної інфраструктури економіки та сформованого системного підходу у впровадженні зазначеної політики, ситуацію в державі також ускладнюють й внутрішні проблеми – загроза нових позачергових парламентських виборів та міжпартійна боротьба.

Внаслідок чого концептуальні довгострокові економічні програми уряду впроваджуються непослідовно, хаотично; відбуваються несистематичні зміни в законодавстві; посилюються міжвідомчі конфлікти; неналежно фінансуються відповідні органи державного управління; не приймаються певні важливі закони та нормативні рішення; мають місце гальмування капіталовкладення в побудову на території України транс'європейської логістичної системи та інвестування в інші привабливі сектори національної економіки; зростає рівень корумпованості державних ланок управління.

Слід також зазначити, що саме в умовах світової фінансової кризи одним з головних завдань, що постають перед державними органами є створення відповідної стратегії проведення та реалізації інвестиційно-інноваційної політики і її правового забезпечення. Важливим завданням залишається створення на загальнодержавному рівні стимулів для реінвестування прибутку в розвиток підприємств, створення умов для імпорту високотехнологічного обладнання [4, 205], стабілізація внутрішньої економічної політики, стійкі, прагматично взаємовигідні відносини з Європейською спільнотою, удосконалення організації діяльності органів державного управління, підтримка інтересів інвестора та захист від свавілля місцевих чиновників і рейдерських атак.

Слід наголосити, що для мінімізації впливу світової фінансової кризи на економіку країни Верховна Рада прийняла цілий ряд антикризових законів, серед яких є Закон України "Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 31.10.2008 року, основні положення якого спрямовані на гарантування економічної безпеки держави та мінімізацію можливих збитків для економіки та фінансової системи України від кризи. В свою чергу, Президент видав низку документів, серед яких хотілося б відмітити Указ від 24.10.2008 року N 965/2008 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20.10.2008 року "Про невідкладні заходи посилення фінансово-бюджетної дисципліни та мінімізації негативного впливу світової фінансової кризи на економіку України".

Важливим напрямом реалізації інвестиційно-інноваційної політики є запланована розробка Кабінетом Міністрів низки проектів, які потребують першочергового залучення інвестицій. При цьому деякі державні програми потребують внесення змін або навіть припинення їх дії: Програма «Інвестиційний імідж України», затверджена Розпорядженням КМУ від 17 серпня 2002 р. N 477-р, Програма розвитку інвестиційної діяльності на 2008 – 2010 роки, затверджена Постановою КМУ від 28 грудня 2001 року N 1801, Стратегія економічного й соціального розвитку України на 2004–2015 роки.

Нагальним завданням сьогодення для органів державного управління під час фінансової кризи є створення особливих умов, за яких було б вигідно інвестувати в інноваційну сферу для розвитку високих технологій. Сприяти вирішенню цього завдання, на наш погляд, можна шляхом створення спеціальних інвестиційно-інноваційних фондів, у тому числі венчурних (за прикладом французького Публічного фонду венчурного капіталу) [3, 166]. Також на загальнодержавному рівні необхідно врегулювати питання спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку, надати можливості регіонам поєднувати кошти місцевих бюджетів із зовнішніми інвестиціями для вирішення муніципальних проблем, сприяти розвитку промислових парків та визначити їх правове забезпечення. Так, на наш погляд, слід внести зміни та доповнення до За-

кону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” від 16.07.1999 року.

Разом з цим в Україні повинен сформуватися реально діючий механізм державної підтримки суб’єктів інвестиційно-інноваційної діяльності, а саме: надання дотацій, субсидій та субвенцій, бюджетних позик окремим регіонам, галузям та виробництвам за їх пріоритетністю; встановлення пільгових режимів оподаткування для підприємств з іноземними інвестиціями, запровадження інвестиційного податкового кредиту, пільгове оподаткування прибутку, який реінвестується [7, 10], що відображено у Законі України “Про Державний бюджет України на 2009 рік” від 26.12.2008 року. Вважаємо за доцільне відмітити, що у Законі України “Про Державний бюджет України на 2009 рік” від 26.12.2008 року зазначається фінансування Державного агентства України з інвестицій та інновацій у розмірі 29662.8 тисяч гривень, заходів, щодо формування позитивного інвестиційного іміджу України у розмірі 2391.0 тисяч гривень, що майже втричі менше ніж у попередньому році.

Для того, щоб втілити у життя вищеперелічені заходи та взагалі покращити інвестиційно-інноваційний клімат Україні конче потрібно прийняти вже розробле-

ний законопроект Податкового кодексу та активно взятися за розробку й подальше прийняття Інноваційного кодексу, який вже існує в деяких розвинутих країнах, таких як Японія, США. Також важливим чинником є організація роботи, яка пов’язана з укладенням міждержавних угод про заохочення та захист інвестиційно-інноваційної діяльності, обмін між державами інформацією щодо правового забезпечення у цій сфері. При цьому дуже важливим в державному управлінні напрямом щодо реалізації інвестиційно-інноваційної політики залишається ситуаційний підхід у прийнятті управлінських рішень.

Слід також, на наш погляд, розширювати на державному рівні співпрацю з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком і Європейським банком реконструкції та розвитку щодо надання фінансової допомоги Україні. А стратегічною метою державної податкової політики, яка взаємопов’язана з інвестиційно-інноваційною політикою, повинно стати створення стабільної податкової системи, яка забезпечувала б достатній обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів, ефективне функціонування національної економіки та створення умов для подальшого інтегрування України до світової спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антикризисное управление: Учеб. / Под ред. З.М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 432 с.
2. Вінник О. Господарське право: Навчальний посібник. – 2-ге вид., змін. Та доп. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців Правова єдність, 2008. – 766 с.
3. Данілишин Б. Інвестиційна політика в Україні: Монографія. – Донецьк: Юго-Восток. Лтд, 2006. – 292 с.
4. Ковтун О. Державне регулювання економіки: Курс лекцій. – Львів: Новий Світ – 2000, 2007, – 340 с.
5. Пересада А.А. Реалізація інвестиційних проєктів в Україні // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 105–107.
6. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015 роки) “Шляхом Європейської інтеграції” / Авт. кол.: А.Гальчинський, В. Геєць та ін.; Нац ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. Прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європейської інтеграції України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
7. Уткін О. Цілі і принципи державного регулювання інвестиційної діяльності // Інвестиції: практика та досвід. – 2004. – №5. – С. 15–19.
8. Чечетов М. Інноваційна складова ринкової трансформації // Економіка України. – 2004. – № 11. – С. 4–14.